

**ТӨСВИЙН ШУУД ЗАХИРАГЧИЙН
2019 ОНЫ САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛД
ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ**

АГУУЛГА

Товчилсон үгийн жагсаалт.....	1
1.Аудитын гэрчилгээ	2
2.Аудитын тайлан.....	4
2.1. Оршил	4
2.2. Аудит хийх үндэслэл, зорилго, талуудын хүлээх үүрэг, хариуцлага.....	4
2.3. Аудитад мөрдсөн бодлого, журам, арга зүй, шалгуур үзүүлэлт	4
2.4. Байгууллагын зорилго, үйл ажиллагаа, хууль, эрх зүйн орчин	5
2.5. Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, санхүүгийн үйл ажиллагаа болон дотоод хяналттай холбоотой хүчин зүйлсийн үнэлгээ	6
2.6. Төлөвлөлтийн шатанд тодорхойлсон эрсдэл, түүнийг үнэлсэн байдал	6
2.7. Материаллаг байдлын суурь сонгосон үндэслэл, тайлбар	6
2.8. Санхүүгийн тайлангийн үзүүлэлтүүд	6
2.9. Төсвийн гүйцэтгэлийн талаарх тайлбар, тодруулга.....	8
2.10. Аудитаар хэрэгжүүлсэн горим сорил, түүний үр дүн.....	9
2.11. Дараагийн аудитаар авч үзэх буюу анхаарал татахуйц бусад чухал асуудал	10
2.12. Шилэн дансны мэдээлэл.....	10
2.13. Өмнөх аудитаар өгсөн акт, албан шаардлага, зөвлөмжийн хэрэгжилт	10
2.14. Дүгнэлтийн хэлбэр, үндэслэл.....	11
3. Менежментийн захидал	12
4.Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан.....	15
4.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан	15
4.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан.....	17
4.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан	19
4.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан.....	21
4.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан.....	22
4.6 Аудит хийсэн нэмэлт санхүүжилтийн тайлан	24
5. Аудитын явцад илэрсэн алдаа, зөрчлийн жагсаалт	25

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
АОУС	Аудитын Олон Улсын Стандарт
ТӨБЗГ	Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газар
ТӨҮГ	Төрийн өмчит үйлдвэрийн газар
БНАСУ	Бүгд Найрамдах Ардчилсан Солонгос улс
БНХАУ	Бүгд Найрамдах Хятад ард улс
ЗТХС	Зам, тээврийн хөгжлийн сайд

ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗАР

15160 Улаанбаатар хот, Чингэлтэй дүүрэг
Бага тойруу-3, Засгийн газрын IV байр
Утас:26-04-37, Факс:51-26-42-30
E-mail: info@audit.gov.mn

ГАДААД ХАРИЛЦААНЫ ЯАМНЫ
ТӨРИЙН НАРИЙН БИЧГИЙН ДАРГА
Д.ДАВААСҮРЭН ТАНАА

20 20. 02. 21 № 06/590
танай _____-ны № _____-г

Аудитын гэрчилгээ

Төрийн аудитын тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.1, 18 дугаар зүйлийн 18.2, Төсвийн хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Гадаад харилцааны яамны 2019 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд санхүүгийн тайлангийн аудит хийв.

Зөрчилгүй санал дүгнэлт

Гадаад харилцааны яамны 2019 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээ болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайланг материаллаг зүйлсийн хувьд Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, УСНББОУС-д нийцүүлж Сангийн сайдын баталсан бодлого, аргачлал, журмын дагуу үнэн, бодит, шударга, илэрхийлсэн байна.

Санал дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагуудын нийтээр хүлээн зөвшөөрсөн зарчим, стандарт болон Аудитын олон улсын стандартад нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан Санхүүгийн тайлангийн аудитын журам, зааврын дагуу гүйцэтгэсэн. Эдгээр нь санхүүгийн тайлан материаллаг буруу илэрхийллээс ангид эсэх талаар үндэслэлтэй баталгаа олж авах зорилгоор аудитыг төлөвлөж, гүйцэтгэхийг шаарддаг.

Аудитаар Гадаад харилцааны яамны 2019 оны жилийн эцсийн төсвийн гүйцэтгэл, санхүүгийн тайлан дахь үлдэгдэл, ажил гүйлгээний дүн хэмжээ болон илчлэл тодруулга, тус байгууллагад мөрдөж байгаа нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, бүртгэл хөтлөлт, программ хангамж, дотоод хяналтын систем болон удирдлагын хийсэн томоохон тооцооллыг шалгаж, аудитын санал дүгнэлтийг дэмжих нотлох зүйлсийг хангалттай цуглуулсан.

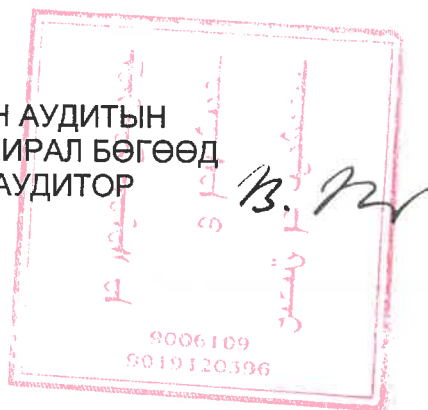
Бидний хийсэн аудит тус санхүүгийн тайлан, тодруулгад санал дүгнэлт өгөх хангалттай, зохистой үндэслэлийг бүрдүүлсэн бөгөөд аудитын дүнд үндэслэлтэй санал, зөвлөмжийг аудитын тайланд тусгасан болно.

Үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч нь Төсвийн тухай хуулийн 26 дугаар зүйлийн 26.1-д заасны дагуу тайлант хугацааны санхүүгийн тайлан тодруулгыг Нягтлан бодох бүртгэлийн болон Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандарт, түүнтэй нийцүүлсэн Сангийн сайдын баталсан журам, зааврын дагуу бэлтгэж, тайлагнах үүрэгтэй.

Аудитын дээд байгууллагуудын нийтээр хүлээн зөвшөөрсөн зарчим, стандарт болон Аудитын олон стандартын дагуу аудит хийж, жилийн эцсийн төсвийн гүйцэтгэл, санхүүгийн тайланд санал дүгнэлт өгөх нь төрийн аудитын байгууллагын үүрэг юм.

САНХҮҮГИЙН АУДИТЫН
ГАЗРЫН ЗАХИРАЛ БӨГӨӨД
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Ц.НАРАНЧИМЭГ

2.Аудитын тайлан

2.1. Оршил

Гадаад харилцааны яамны 2019 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын дүн, дүгнэлтийг Гадаад харилцааны яамны Төрийн нарийн бичгийн дарга Д.Даваасүрэн танд танилцуулж байна.

Энэхүү тайланд үйлчлүүлэгчийн санхүү, нягтлан бодох бүртгэл, дотоод хяналтын системд хийсэн үнэлгээний тойм, аудитын явцад илрүүлсэн гол зүйлс, гаргасан шийдлүүд, анхаарал хандуулахуйц асуудал, залруулаагүй материаллаг болон материаллаг бус алдаа зөрчил, тодруулга зэрэг аудитын үр дүн, аудитын дүгнэлтийн хэлбэр, түүний үндэслэлийн талаар тус тус хураангуйлан тэмдэглэв.

Аудитын дүнд үндэслэсэн мөнгөн кассын ажиллагааны журмыг мөрдөж ажиллах, төсвийн гүйцэтгэлийн тайланг үнэн зөв тайлагнах, зардлыг бодитой төсөвлөх, төсвийг үр ашигтай зарцуулах, хөрөнгийн шинжтэй зүйлсийг зардалд шууд тусгахгүй байх, авлага, өглөгийг барагдуулах, тооцоо нийлж баталгаажуулах зөвлөмжүүдийг Менежментийн захидалд тусгасан болно.

2.2. Аудит хийх үндэслэл, зорилго, талуудын хүлээх үүрэг, хариуцлага

Бид Төрийн аудитын тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.1, 15.2, 18 дугаар зүйлийн 18.2, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Гадаад харилцааны яамны 2019 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болгосон санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Гадаад харилцааны яамны 2019 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль болон УСНББОУС, түүнд нийцүүлэн гаргасан төсвийн байгууллагын нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, заавар, журмын дагуу үнэн зөв, шударга илэрхийлэгдсэн эсэхэд дүгнэлт өгөх нь энэхүү аудитын зорилт байв.

Төсвийн шууд захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангаа Төсвийн тухай хууль болон УСНББОУС, түүнд нийцүүлэн баталсан төсвийн байгууллагын нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, журмын дагуу үнэн зөв, бодитой бэлтгэх үүрэгтэй.

Харин тухайн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг дээрх хууль болон бодлого, журмын дагуу материаллаг алдаагүй, үнэн зөв, шударга илэрхийлсэн эсэхэд дүгнэлт өгөх нь Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг юм.

Аудитыг 2020 оны 1 дүгээр сарын 27-ноос 2020 оны 2 дугаар сарын 21-ний хооронд гүйцэтгэж, аудитын тайланг 2020 оны 2 дугаар сарын 21-ний өдөр эцэслэн баталгаажуулж, төсвийн шууд захирагчид хүргүүлэхээр төлөвлөн, Санхүүгийн аудитын газрын ахлах аудитор П.Чанцалдулам хариуцаж хэрэгжүүлэв.

Гадаад харилцааны яамны 2019 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн тайланг Үндэсний аудитын газарт 2020 оны 1 дүгээр сарын 24-ний өдрийн 08/468 дугаар бүхий албан бичгээр ирүүлсэн байна.

2.3. Аудитад мөрдсөн бодлого, журам, арга зүй, шалгуур үзүүлэлт

АДБОУС, АОУС, нийтээр хүлээн зөвшөөрсөн бусад зарчимд тулгуурласан Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан Төрийн аудитын байгууллагаас санхүүгийн тайланд аудит хийх журам, баримтлах ерөнхий чиглэл, арга зүйг мөрдөн ажиллав.

Дээрх стандарт, зарчим, журамд нийцүүлж аудитын үе шатны ажлыг гүйцэтгэж, холбогдох ажлын баримт материалаар баталгаажуулсан болно.

2.4. Байгууллагын зорилго, үйл ажиллагаа, хууль, эрх зүйн орчин

Гадаад харилцааны яам нь “Монгол Улсын аюулгүй байдал, үндэсний хөгжилд олон улсын таатай гадаад орчныг бүрдүүлэхэд оршино” гэсэн эрхэм зорилгыг дэвшүүлэн ажилладаг байна.

Дээрх эрхэм зорилгыг биелүүлэхдээ “Монгол Улсын гадаад харилцааг үндэсний аюулгүй байдлын болон гадаад бодлогын үзэл баримтлалд тодорхойлсон зарчим, чиглэлээр улс орны болон дэлхий дахины улс төр, эдийн засгийн шинэ нөхцөл байдалтай уялдуулан тууштай хэрэгжүүлж, үндэсний язгуур эрх ашиг, тогтвортой хөгжлийн зорилгод нийцсэн бие даасан, нээлттэй, олон тулгуурт гадаад бодлогыг идэвхтэй явуулах, гадаад бодлогын залгамж чанар, нэгдмэл байдлыг эрхэмлэж, Монгол Улсын тусгаар тогтнол, бүрэн эрхт байдал, олон улсын хамтын нийгэмлэгт эзлэх байр суурийг бэхжүүлэх, гадаад эдийн засгийн хамтын ажиллагааг өргөжүүлэх, гадаадын хөрөнгө оруулалтыг нэмэгдүүлэх үйл ажиллагааг тууштай явуулах зорилтуудыг удирдлага болгоно” гэж үйл ажиллагааны зорилтыг тодорхойлсон байна.

Гадаад харилцааны яамны үйл ажиллагааны тэргүүлэх чиглэл нь:

- Монгол Улсын үндэсний аюулгүй байдлыг хангах таатай гадаад орчныг бүрдүүлэх;
- Монгол Улсын хөгжлийг хангах таатай гадаад орчныг бүрдүүлэх;
- Монгол Улсын иргэдийн эрх ашиг, бизнесийн ашиг сонирхлыг хилийн чанадад хамгаалах зэрэг болно.

Гадаад харилцааны яамны санхүүгийн үйл ажиллагаандаа Монгол Улсын Төсвийн тухай хууль, Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай болон бусад холбогдох хуулиуд, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандарт /УСНББОУС/, Сангийн сайдын 2006 оны 388 дугаар тушаалаар баталсан “Төсөвт байгууллагад мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн дансны заавар, санхүүгийн тайлан, тодруулгын маягт, санхүүгийн тайлан бэлтгэж гаргах аргачлал, “Эдийн засгийн ангилал батлах тухай” зэрэг эрх зүйн актуудыг мөрдөж байна.

Засгийн газрын 2016 оны “Яамдын зохион байгуулалтын бүтэц, орон тооны хязгаарыг батлах тухай” 3 дугаар тогтоолоор Гадаад харилцааны яамны бүтэц, орон тооны хязгаарыг 142 байхаар баталсныг Засгийн газрын 2019 оны 65 дугаар тогтоолоор 147 болгосон байна.

Гадаад харилцааны яам нь 2019 оны жилийн эцсийн байдлаар улс төрийн албан тушаалтан 2, төрийн тусгай албан хаагч /дипломат ажилтан/ 111, төрийн захиргааны албан хаагч 15, төрийн үйлчилгээний албан хаагч 12, гэрээт ажилтан 3, нийт 143 хүн ажиллаж байна.

Гадаад харилцааны яамны үйл ажиллагааны талаар төлөвлөлтийн шатанд төлөвлөсөн хэмжээнд судалж, баримтжуулсан.

Тайлант хугацаанд байгууллагын санхүүгийн үйл ажиллагаанд мөрддөг хууль, тогтоомж, бодлого, журамд дараах өөрчлөлт орсон байна. Үүнд:

- Сангийн яамны 2019 оны 74 дүгээр тушаалаар “Төсвийн зарлагын хэмнэлт, үндсэн үйл ажиллагааны хэмнэлт орлогыг зарцуулах, тайлагнах, нягтлан бодох бүртгэлд тусгах, хяналт тавих” журам
- Нийгмийн даатгалын тухай хуулиар нийгмийн даатгалын шимтгэлийн хувь хэмжээ өөрчлөгдсөн;
- Зам тээврийн хөгжлийн сайдын 2019 оны 390 дүгээр “Жишиг норм батлах тухай” тушаал

2.5. Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, санхүүгийн үйл ажиллагаа болон дотоод хяналттай холбоотой хүчин зүйлсийн үнэлгээ

Бид санхүүгийн тайланд материаллаг алдаа байхгүй гэдгийг нягтлах үүднээс үйлчлүүлэгчийн нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, санхүүгийн үйл ажиллагаа, дотоод хяналтыг шаардлагатай гэж үзсэн хэмжээгээр дахин хянасан болно.

Тус байгууллагын мөрдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нь Сангийн яамнаас хэрэгжүүлж байгаа нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, холбогдох стандарт, хууль тогтоомжтой нийцээгүй байна.

Гадаад харилцааны яам нь санхүү, нягтлан бодох бүртгэлийн үйл ажиллагаанд ГҮҮК СОФТ ХХК-ийн нягтлан бодох бүртгэлийн “Axplorer 3.16” программ хангамж ашигладаг байна.

Гадаад харилцааны яамны дотоод хяналтын эрсдэлийг төлөвлөлтийн үе шатанд дунд гэж үнэлсэн бөгөөд гүйцэтгэлийн шатанд дахин хянахад хяналт шинжилгээ, үнэлгээ, дотоод аудитын газар нь 2019 онд хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны төлөвлөгөө хөтөлбөр боловсруулан батлуулж ажилласан боловч яамны санхүүгийн үйл ажиллагаанд тавьсан дотоод хяналт үр нөлөөгүй байна гэж үзлээ.

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар санхүү, төсөв, нягтлан бодох бүртгэл, хууль тогтоомжийн хэрэгжилттэй холбоотой асуудлууд давтан илэрч байна.

2.6. Төлөвлөлтийн шатанд тодорхойлсон эрсдэл, түүнийг үнэлсэн байдал

Аудитаар Гадаад харилцааны яамны бэлтгэсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл нь материаллаг хэмжээний алдаатай илэрхийлэгдээгүй гэсэн үндэслэлтэй нотолгоо олж авахын тулд байгууллагын гадаад дотоод орчин, дотоод хяналтыг судлан, эрсдэлтэй асуудлыг илрүүлж, үнэллээ.

Аудитын төлөвлөлтийн үе шатанд 12 эрсдэлтэй асуудалд горим сорил хэрэгжүүлэхээр төлөвлөж баталгаажуулсан болно.

2.7. Материаллаг байдлын суурь сонгосон үндэслэл, тайлбар

Аудитыг төлөвлөх үе шатны материаллаг байдлыг АДБОУС 1320, АОУС 320-ын дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр 2019 оны эхний хагас жилийн санхүүгийн үр дүнгийн тайлангийн нийт зардлыг сонгож, эрсдэлийн түвшнийг “дунд” гэж үнэлэн материаллаг байдлын хувь хэмжээг 1 хувиар тогтоов.

Төлөвлөлтийн үе шатанд сонгосон суурь үзүүлэлтийн дүн 5,185,249.4 мянган төгрөгөөс 1 хувиар тооцон 51,852.5 мянган төгрөгөөр материаллаг байдлыг тодорхойлж, баталгаажууллаа.

Гүйцэтгэлийн үе шатанд материаллаг байдлын түвшнийг 130,123.3 мянган төгрөгөөр тогтоосон нь 2019 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайлангаарх суурь үзүүлэлт буюу санхүүгийн үр дүнгийн тайлангийн нийт зардал 13,012,326.7 мянган төгрөгөөс 1 хувиар тооцсонтой холбоотой болно.

2.8. Санхүүгийн тайлангийн үзүүлэлтүүд

Гадаад харилцааны яамны 2019 оны жилийн эцсийн санхүүгийн байдлын тайлангаарх нийт хөрөнгийн дүн өмнөх оноос 228,884.8 мянган төгрөгөөр буюу 20.4 хувиар өссөн байна. Өмнөх оны үзүүлэлтээс материаллаг өөрчлөлт гарсан авлага, урьдчилж гарсан зардал, бараа материал, үндсэн хөрөнгө, өр төлбөрийн данс байна.

Хүснэгт 1. Санхүүгийн байдлын тайлангийн үзүүлэлт

/мянган төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өөрчлөлт
Мөнгөн хөрөнгө	4,306.2	11,039.2	6,733.0
Авлага	327,936.6	332,037.5	4,100.9
Урьдчилгаа	32,966.0	82,266.2	49,300.2
Бараа материал	187,553.1	148,986.1	(38,567.0)
Үндсэн хөрөнгө	10,666,124.3	10,873,441.9	207,317.6
Нийт хөрөнгө	11,218,886.2	11,447,771.0	228,884.8
Өр төлбөр	186,806.9	112,133.5	(74,673.4)
Засгийн газрын оролцоо /Эздийн өмч/	11,032,079.3	11,335,637.5	303,558.2
Нийт өр төлбөр ба цэвэр хөрөнгө өмчийн дүн	11,218,886.2	11,447,771.0	228,884.8

Авлага дансны үлдэгдэл өссөн нь татаас санхүүжилтийн авлага 5,030.7 мянган төгрөгөөр нэмэгдсэнээс шалтгаалжээ. Тайлант оны эцэст 139,126.3 мянган төгрөгийн тооцоо нийлсэн актгүй авлага тайлагнагдсаны 98.2 хувь буюу 136,607.9 мянган төгрөг нь 2010-2014 онд үүссэн дараа тайлангийн томилолт, цалингийн тооцоотой холбоотой үүссэн тодорхойгүй, эрсдэлтэй авлагын үлдэгдэл байна.

Урьдчилж гарсан зардлын дансны үлдэгдлийн 61.9 хувь буюу 50,956.2 мянган төгрөг нь 2020 оны 1 дүгээр сарын 14-31-ний өдрүүдэд хийгдэх ерөнхийлөгчийн айлчлалын бүрэлдэхүүний томилолтын урьдчилгаа, мөн 24,660.0 мянган төгрөг нь “галт хан” мэдээллийн аюулгүй байдлын программын лицензийн 2 жилийн урьдчилгаа төлбөр байна.

Бараа материалын дансны үлдэгдэл буурсан нь тусгай зориулалтын материал буюу е-паспорт, цахим болон энгийн паспортын үлдэгдэл буурснаас шалтгаалжээ. Тайлант онд 150,450.2 мянган төгрөгийн худалдан авалт хийснээр 33,966.7 мянган төгрөгийн бараа материалын нөөц нэмж үүсгэсэн байна.

Үүнээс 3,453.5 мянган төгрөгийн барилгын засварын материал, 747.0 мянган төгрөгийн визитийн материал, 19,578.1 мянган төгрөгийн ашиглалтад байгаа хангамжийн материал, 5,570.0 мянган төгрөгийн 89 ш принтерийн хор, 3,619.2 мянган төгрөгийн 377 боодол бичгийн цаас, 4,500.0 мянган төгрөгийн Ойр дайдын оронтой түншилсэн түүхээс ном 300 ширхэг, 1,101.1 мянган төгрөгийн МУ-ын гадаад бодлогын хөх ном 130 ширхэг, 5,000.0 мянган төгрөгийн бэлэг дурсгал зэрэг бараа материалын нөөц байна.

Үндсэн хөрөнгө дансны үлдэгдэл 207,317.6 мянган төгрөгөөр өссөн нь тайлант онд нийт 198,230.0 мянган төгрөгийн худалдан авалтыг төсөвт байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлогоос худалдан бэлтгэсэнтэй холбоотой байна.

Мөн хөрөнгө оруулалтаар 63,569.7 мянган төгрөг, ТӨБЗГ-ын 2019 оны “Үндсэн хөрөнгө балансаас балансад шилжүүлэх тухай” 420 дугаар тогтоолоор 884,071.1 мянган төгрөгийн хөрөнгийг Дипломат байгууллагын үйлчилгээг эрхлэх газар ТӨҮГ-аас үнэ төлбөргүй хүлээн авч, түүх соёлын дурсгалт зүйлд 26,316.0 мянган төгрөгийн уран зургийг урьдчилж гарсан зардлаас хөрөнгөөр бүртгэснээс холбоотой нэмэгдсэн байна.

Үндсэн хөрөнгөөс тайлант онд ТӨБЗГ-ын 2019 оны А/1/4155 тоот албан бичгээр 116,770.9 мянган төгрөгийн тээврийн хэрэгслийг БНАСУ-д суугаа элчин сайдын яаманд үнэ төлбөргүй шилжүүлсэн, ТӨБЗГ-ын 2018 оны А/5/4890 тоот албан бичгээр 404,998.5 мянган төгрөгийн хөрөнгийг актлах шийдвэрээр хасагдсан байна.

Өр төлбөр дансны үлдэгдэл 74,673.4 мянган төгрөгөөр буурсан гол шалтгаан нь байгууллагад төлөх өглөг 93,125.4 мянган төгрөгөөр буурсан боловч хувь хүний орлогын албан татварын өглөг 15,096.3 мянган төгрөгөөр нэмэгдсэн, өмнөх онуудад үүссэн цалингаас суутган тооцсон өглөгийн үлдэгдэл байна.

Гадаад харилцааны яам нь өмнөх оноос өр төлбөрийн дүнг 74,673.4 мянган төгрөгөөр барагдуулж ажилласан боловч 2019 оны санхүүгийн тайланд дахь нийт өглөгийн үлдэгдлийн 66.1 хувь буюу 74,153.4 мянган төгрөг нь тайлант хугацаанд шинээр нэмэгдсэн, үүнээс 45,585.1 мянган төгрөг нь шатахууны өглөг байна.

Мөн 31,670.2 мянган төгрөгийн өглөгийг тооцоо нийлсэн актаар баталгаажуулаагүйгээс 24,976.7 мянган төгрөгийн өглөг нь 6 жилийн өмнө үүссэн тодорхойгүй өр төлбөр байгаа нь тайлангийн үлдэгдлийг өсгөж байгаа тул анхаарал хандуулан барагдуулах арга хэмжээг авч ажиллах шаардлагатай байна.

Засгийн газрын оролцоо дансны үлдэгдэл 11,310,977.5 мянган төгрөг болж 303,558.2 мянган төгрөгөөр өссөн нь тайлант оны үр дүнтэй холбоотой байна.

2.9. Төсвийн гүйцэтгэлийн талаарх тайлбар, тодруулга

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн шууд захирагч нь энэ хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

Тайлант онд Төсвийн шууд захирагчийн хэрэгжүүлэх 3 хөтөлбөрт зориулан 11,205,001.6 мянган төгрөгийн төсөв батлагдсанаас, 9,820,001.6 мянган төгрөгийг улсын төсвөөс, 560,000.0 мянган төгрөгийг туслах үйл ажиллагааны орлогоос, 825,000.0 мянган төгрөгийн Олон Улсын хамтын ажиллагааны санг өөрийн орлогоор санхүүжүүлэхээр төлөвлөжээ.

Гадаад харилцааны яам тайлант онд 560,000.0 мянган төгрөгийн төсөвт байгууллагын туслах үйл ажиллагааны орлого олж санхүүжихээр батлагдсанаас гүйцэтгэлээр 2,350,335.3 мянган төгрөгийн орлогыг бүрдүүлж, төлөвлөгөөг 4.2 дахин биелүүлсэн байна. Туслах үйл ажиллагааны орлого 1,790,335.3 мянган төгрөгөөр давсан нь Монгол улсад нэвтрэх гадаад иргэдийн паспортод наах визийн хуудсыг үйлчилгээний хөлсний хамт 3 ам.доллар болгосон, дипломат болон албан паспортын төлбөртэй тус тус холбоотой байна.

Тайлант онд төсөвт байгууллагын туслах үйл ажиллагааны орлогоос 1,140,292.2 мянган төгрөгийг улсын төсвийн байгууллагын үйл ажиллагааны давсан орлого, төсвийн зарлагын хэмнэлтийг зарцуулах тухай Сангийн сайдын 2019 оны 251 дүгээр тушаалаар эрх нээлгэн зарцуулжээ.

Тайлант онд үндсэн үйл ажиллагааны орлогын төлөвлөгөө 1,790,335.3 мянган төгрөгөөр давж биелсэн нь 2019 оны үндсэн үйл ажиллагааны орлогын төлөвлөгөөг үндэслэл муутай хэт багаар баталсантай холбоотой байна.

Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр харуулсан мэдээллийг энэ тайлангийн 4.5-д харуулав.

Төсвийн нийт зардлын гүйцэтгэл 6,980,037.2 мянган төгрөг буюу 62.3 хувьтай байгаа нь Олон улсын хамтын ажиллагааг хөгжүүлэх 825,000.0 мянган төгрөгийн хөтөлбөрийг Засгийн газрын 2019 оны 87 дугаар тогтоолоор татан буулгасан, мэдээлэл технологийн үйлчилгээг сайжруулах зориулалтаар батлагдсан 990,000.0 мянган төгрөгийг зарцуулаагүй, мөн Засгийн газрын гадаад шилжүүлгийн зардалд 2,887,703.1 мянган төгрөг батлагдсанаас гүйцэтгэлээр 62.3 хувь буюу 1,798,396.1 мянган төгрөгийг зарцуулсан зэргээс шалтгаалжээ.

Засгийн газрын гадаад шилжүүлгийн зардалтай холбоотой өр төлбөр тайлагнагдаагүй бөгөөд энэ нь 2019 оны Засгийн газрын гадаад шилжүүлгийн зардлын төлөвлөгөөг үндэслэл муутай хэт өндрөөр баталсан байна.

Нэмэлт төсөв: Хандив тусламжаар БНХАУ-аас тус яамны ажиллах нөхцөлийг сайжруулахад дэмжлэг үзүүлж олгосон 192,246.3 мянга, Засгийн газрын нөөц хөрөнгөөс 778,817.5 мянга, дээд шатны төсвийн захирагчаас 128,666.4 мянга, үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого 1,413,660.4 мянга, урьд оны үлдэгдлээс

санхүүжих нэмэлт орлого 20,075.5 мянга, төсвийн жилийн явцад УИХ-аас соёрхон баталсан засгийн газар хоорондын гэрээ болон олон улсын байгууллагаас авах хөнгөлөлт 222,973.8 мянга, нийт 2,756,439.9 мянган төгрөгийн орлогыг бүрдүүлжээ.

Үүнээс Мянганы сорилын корпорацид 221,973.8 мянга, Засгийн газрын тогтоолын дагуу 778,817.5 мянга, үйл ажиллагаанд 1,306,051.7 мянган төгрөгийг зарцуулж, зарцуулаагүй үлдэгдэл 445,125.3 мянган төгрөгийг улсын төсөвт төвлөрүүлж, нэмэлт санхүүжилтийн касст 4,471.6 сая төгрөгийн үлдэгдэлтэй тайлагнагдсан байна. Улсын төсөвт төвлөрүүлсэн 445,125.3 мянган төгрөгөөс 192,246.2 мянган төгрөгийг Сангийн яамнаас авах санхүүжилтийн авлагаар тооцоо нийлсэн байна.

2.10. Аудитаар хэрэгжүүлсэн горим сорил, түүний үр дүн

Аудитыг төлөвлөх үе шатанд тогтоосон 12 эрсдэл, гүйцэтгэх үе шатанд 1 эрсдэл тодорхойлж нийт 13 горим сорил хэрэгжүүллээ.

Аудитаар нийт 179,235.1 мянган төгрөгийн алдаа, зөрчил илэрснээс, 60,889.4 мянган төгрөгийн залруулж, 20,487.0 мянган төгрөгийн 4 зөрчилд 1 акт тогтоож, 1 албан шаардлага хүргүүлж, 97,858.7 мянган төгрөгийн алдаа зөрчлийг арилгах, давтан гаргахгүй байх 5 зөвлөмж өглөө. Үүнд:

1. ГХЯ нь 2019 оны жилийн эцэст Fortinet компанийн FortiGate-101E Next Generation Firewall 3 жилийн лицензийн төлбөрт нийт 24,660.0 мянган төгрөгийг урьдчилж шилжүүлж, зардалд шууд бүртгэсэн нь тухайн жилийн батлагдсан төсөв, байгууллагын ажил гүйлгээ буюу үйл явдал тайлант хугацаанд зөв дүнгээр бүртгэгдсэн орлого, зардлыг зөв хуваарилсан байх гэсэн батламж мэдэгдэлтэй тус бүр нийцэхгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Аудитын явцад санхүүгийн тайланг залруулсан.

2. Долларын кассаас 2019 оны эхний 9 сард их хэмжээний бэлэн гүйлгээний зарцуулалт гаргаснаас ГХЯ-ны тайлант жилийн батлагдсан төсөвт зардал нийт 36,229.4 мянган төгрөгөөр хэтэрснийг нэмэлт санхүүжилтийн дансанд төвлөрүүлсэн төсөвт байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлогоос урсгал харилцах руу шилжүүлэн орлогоор бүртгэж, хэтэрсэн зардлын дүнгээр зардал бууруулан бичиж, төсвийн гүйцэтгэлийн тайланг буруу тайлагнасан нь Сангийн сайдын 2015 оны 7 дугаар тушаал, 2012 оны 76 дугаар тушаалын холбогдох заалтуудтай нийцэхгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Аудитын явцад санхүүгийн тайланг залруулсан.

3. Батлагдсан төсөвт зардлыг эдийн засгийн ангиллаар зарцуулахдаа 6,600.0 мянган төгрөгийн газрын төлбөрийг бараа үйлчилгээний бусад зардлаас зарцуулсан нь Сангийн сайдын 2014 оны 55 тоот тушаалын хавсралт тайлбарын 210807, 2109 гэсэн зардлын ангиллын заалттай нийцэхгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Төлбөрийн акт тогтоох

4. ГХЯ-ны нийт өглөгийн үлдэгдлийн 55.2 хувь буюу 58,588.5 мянган төгрөг нь Дипломат байгууллагын үйлчилгээг эрхлэх газар ТӨҮГ-т төлөх шатахууны өглөг бөгөөд үүнээс 45,585.1 мянган төгрөг нь тайлант хугацаанд шинээр нэмэгдсэн байна. Тайлант онд тайлагнагдсан шатахууны зарцуулалтыг Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын 2019 оны 390 дугаар тушаалаар батлагдсан жишиг нормоор тооцоход автомашин хэрэглэх эрх бүхий албан тушаалтнууд нийт 6,127.9 мянган төгрөгийн шатахууны зардлыг хэтрүүлэн зарцуулсан байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Төлбөрийн акт тогтоох

5. Касст байгаа бэлэн мөнгөний үлдэгдлийг тоолж, тооцоог бодоход 18,871.6 мянган төгрөгийн үлдэгдэлтэй, жилийн эцсийн санхүүгийн тайлангаар 6,759.1 мянган төгрөгийн үлдэгдэлтэй тайлагнагдсан нь "Төсвийн байгууллагын мөнгөн кассын ажиллагааны журам"-ын 6.1-д "Төсвийн байгууллагын кассад хэрэгцээнээс илүү мөнгө хадгалах явдлаас зайлсхийх үүднээс жижиг мөнгөн сангийн хэмжээг нарийвчлан төлөвлөж байна", 6.2-т "Төсвийн байгууллагын жижиг мөнгөн сангийн хэмжээ нь тухайн төсвийн байгууллагын жилийн батлагдсан төсвөөс хамааран хамгийн ихдээ 1.500.0-3.000.0 мянган төгрөгийн хэмжээтэй байна", Төсвийн тухай хуулийн 45 дугаар зүйлийн 45.2-т: "Төсвийн захирагчийн төсвийн дараах зарцуулагдаагүй үлдэгдлийг төсвийн хэмнэлтэд тооцохгүй бөгөөд тухайн үлдэгдлийг тухайн шатны төсвийн ерөнхий дансанд төвлөрүүлнэ" гэсэн заалтуудыг мөрдөж ажиллаагүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Төлбөрийн акт тогтоох

6. Гадаад харилцааны сайдын Бүгд найрамдах Словак улсын Братислав хотноо болсон Европын аюулгүй байдал, хамтын ажиллагааны байгууллагуудын сайд нарын 26 дугаар уулзалтад оролцох томилолтын дараа тайланг журмын дагуу хаагаагүйгээс 1,000.0 төгрөгийн томилолтын буцаалт үүсгэж тайлант оны үр дүнг бууруулсан нь байгууллагын ажил гүйлгээ буюу үйл явдал тайлант хугацаанд зөв дүнгээр бүртгэгдсэн орлого, зардлыг зөв хуваарилсан байх гэсэн батламж мэдэгдэлтэй нийцэхгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Төлбөрийн акт тогтоох

7. ГХЯ-ны "Ёслол хүндэтгэлийн өргөө"-ний барилга угсралтын ажил дуусаж 2017 оны 10 дугаар сард ашиглалтад оруулсан боловч улсын комиссын акт гараагүйгээс санхүүгийн тайлангийн дуусаагүй барилга дансанд бүртгэлтэй 2 жил гаруй үхмэл хөрөнгийн шинжтэй байна. Өмнөх оны аудитаар ГХЯ-ны Төрийн нарийн бичгийн дарга Д.Даваасүрэнд тус барилгын улсын комиссын актыг гаргуулах талаар холбогдох арга хэмжээ авч ажиллах зөвлөмж өгсөн боловч хэрэгжээгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Албан шаардлага өгөх

Аудитаар илэрсэн 97,858.7 мянган төгрөгийн алдаа, зөрчилд 5 зөвлөмж өгч, менежментийн захидалд тусгалаа.

2.11. Дараагийн аудитаар авч үзэх буюу анхаарал татахуйц бусад чухал асуудал

Санхүүгийн тайланд авлагын үлдэгдэлд 136,607.9 мянган төгрөгийн 2010-2014 онд үүссэн дараа тайлангийн томилолт, цалингийн тооцоотой холбоотой болон тодорхойгүй, эрсдэлтэй авлага байгаад анхаарал хандуулан барагдуулах арга хэмжээ авч ажиллах шаардлагатай байна.

2.12. Шилэн дансны мэдээлэл

Гадаад харилцааны яамны Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан 136 мэдээллийг хугацаанд нь, 10 мэдээллийг хугацаа хоцроож байршуулсан, 3 мэдээллийг байршуулаагүй бөгөөд цалингаас бусад 5.0 сая төгрөгөөс дээш дүнтэй нийт 134 ширхэг 4,396,840.1 мянган төгрөгийн ажил гүйлгээг мэдээлжээ.

2.13. Өмнөх аудитаар өгсөн акт, албан шаардлага, зөвлөмжийн хэрэгжилт

Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар өгсөн 330.4 мянган төгрөгийн зөрчилд тогтоосон актыг бүрэн барагдуулсан, 105,700.0 мянган төгрөгийн зөрчлийг арилгах 1 албан шаардлагыг бүрэн хэрэгжүүлсэн байна.

Нийт 3 зөвлөмж өгснөөс 2 зөвлөмжийг хэрэгжүүлж, 1 зөвлөмжийг хэрэгжүүлээгүй буюу зөвлөмжийн хэрэгжилт 66.7 хувьтай байна.

2.14. Дүгнэлтийн хэлбэр, үндэслэл

Бид Гадаад харилцааны яамны 2019 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн тайланд аудит хийж, баталгаажуулах ажлыг АДБОУС-ын дагуу, Монгол Улсын холбогдох хууль тогтоомжид нийцүүлэн гүйцэтгэсэн.

“Зөрчилгүй” дүгнэлт

Аудитаар залруулагдаагүй 118,345.7 мянган төгрөгийн алдаа, зөрчил нь бидний тогтоосон 130,123.3 мянган төгрөгийн материаллаг байдлын түвшнээс бага байгаа тул “Зөрчилгүй” дүгнэлт өгч байна.

Гадаад харилцааны яамны 2019 оны жилийн эцсийн төсвийн гүйцэтгэл, санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, мөнгөн гүйлгээ, өмчийн өөрчлөлт болон бусад илчлэл тодруулгыг холбогдох хууль, УСНББОУС-ын дагуу материаллаг байдлын хувьд үнэн зөв, бодитой илэрхийлсэн эсэхийг Аудитын гэрчилгээнд тодорхой дурдав.

Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 4.1.3 заалтын дагуу үнэн зөв илэрхийлсэн эсэхийг Аудитын гэрчилгээнд тодорхой дурдав.

3. Менежментийн захидал

Төрийн аудитын байгууллага санхүүгийн тайлангийн аудит бүрийн төгсгөлд аудитаар илрүүлсэн зүйлсийг нэгтгэсэн менежментийн захидлыг үйлчлүүлэгч, түүний удирдлагад зориулж бэлтгэдэг бөгөөд түүнд санхүү, нягтлан бодох бүртгэл, тайлагналын бодлого, үйл ажиллагаа, дотоод хяналтыг сайжруулах зөвлөмжийг тусгадаг.

Энэхүү менежментийн захидлын агуулга аудитын үр дүн, дүгнэлтээс урган гарсан болно. Санхүүгийн тайлан, бусад илчлэл тодруулгын талаар санал дүгнэлт гаргахад бидний бодлого, горим зориулагдсан.

Энэ нь нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, горимыг зөвхөн аудитыг үр нөлөөтэй гүйцэтгэхэд шаардагдах цар хүрээнд дахин хянасан бөгөөд оршиж буй бүх сул талыг гаргаж ирэх боломжгүй юм.

Тиймээс аудитын тайланд тусгасан зөвлөмж нь аудит хийх үеийн нөхцөл байдлын талаарх бидний үнэлэлт, дүгнэлтийг илэрхийлж байгаа болно.

Харин эдгээр зөвлөмжийг та бидний хамтын ажиллагааны байр сууринаас гаргасан бөгөөд аудитаар өгсөн зөвлөмжийг хүлээн авч, хэрэгжүүлэх нь танай үүрэг хариуцлага юм.

Менежментийн захидалд дурдсан цаашид санхүүгийн тайланд шууд бөгөөд материаллаг хэмжээгээр нөлөөлж болзошгүй тул анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлоор нь эрэмбэлэн үзүүлэв. Үүнд:

3.1 Балансын данстай холбоотой асуудал

3.1.1 Илрүүлэлт:

ГХЯ нь 1,045.3 мянган төгрөгийн үнэ бүхий принтер, кофе чанагчийг худалдан авахдаа үндсэн хөрөнгийн дансанд бүртгээгүй, мөн 2,204.0 мянган төгрөгийн бичиг хэргийн материалыг тооцооны дансаар дамжуулалгүй зардлаар шууд тайлагнаж, тайлант үеийн үр дүнг бууруулсан нь УСНББОУС 17, УСНББОУС-12 болон Сангийн сайдын 2006 оны 388 дугаар тушаалын 1 дүгээр хавсралтын 4.33 дах заалт, 4.15-д "Бараа материал гэдэг нь байгууллагын хэвийн үйл ажиллагааны явцад хэрэглэгдэх материал буюу хангамжийн зүйлс ..." гэж заасантай тус бүр нийцэхгүй байна.

3.1.2 Эрсдэл:

Санхүүгийн тайлан үнэн зөв илэрхийлэгдэхгүй, бүртгэлээр тавих хяналт сул байх

3.1.3 Өгсөн зөвлөмж:

Бүртгэлээр тавих хяналтыг сайжруулж, нярвыг арга зүйгээр хангах, хөрөнгийн шинжтэй зүйлсийг шууд зардалд тусгахгүй байх;

3.1.4 Байгууллагаас өгсөн хариу тайлбар:

Аудитаар гарсан алдаа, зөрчлийг хүлээн зөвшөөрч зөвлөмжийг хэрэгжүүлэн ажиллана.

3.2 Зардалтай холбоотой асуудал

3.2.1 Илрүүлэлт:

Гадаад томилолтоор явахдаа гадаад зочинд 100.0-640.0 мянган төгрөгийн бэлэг, дурсгалын зүйл гардуулж, нийт 20,456.0 мянган төгрөгийн зардал гаргасан нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.1-д "төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах",

ЗГ-ын 1999 оны 198 дугаар тогтоолоор батлагдсан "Бэлэг дурсгалын зүйл гардуулах, хүлээн авах, тайлагнах, зарцуулах журам"-ын 2.3 дах заалтуудтай нийцэхгүй байна.

3.2.2 Эрсдэл:

Төсвийг үр ашиггүй, зориулалт бусаар зарцуулсан байх

3.2.3 Өгсөн зөвлөмж:

Холбогдох журамтай нийцүүлэн дотооддоо журам боловсруулан хянуулж, мөрдөн ажиллах;

3.2.4 Байгууллагаас өгсөн хариу тайлбар:

Аудитаар гарсан алдаа, зөрчлийг хүлээн зөвшөөрч зөвлөмжийг хэрэгжүүлэн ажиллана.

3.3 Өр төлбөртэй холбоотой асуудал

3.3.1 Илрүүлэлт:

ГХЯ нь өмнөх оноос өр төлбөрийн дүнг 74,673.4 мянган төгрөгөөр барагдуулж ажилласан боловч 2019 оны санхүүгийн тайланд дахь нийт өглөгийн үлдэгдлийн 66.1 хувь буюу 74,153.4 мянган төгрөг нь тайлант хугацаанд шинээр нэмэгдсэн, үүнээс 45,585.1 мянган төгрөгийн шатахууны өглөг байна. Мөн 31,670.2 мянган төгрөгийн өглөгийг тооцоо нийлсэн актаар баталгаажуулаагүйгээс 24,976.7 мянган төгрөгийн өглөг нь 6 жилийн өмнө үүссэн тодорхойгүй өр төлбөр байгаа нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.8-д төсвийг зохистой удирдаж авлага, өр төлбөр үүсгэхгүй байх, мөн хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.5.2-т "батлагдсан төсөв, хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх талаар төсвийн ерөнхийлөн захирагчтай байгуулсан гэрээний хүрээнд төсвийн хөрөнгийг удирдах, зарцуулалтад нь хяналт тавих", Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.2.6-д: эд хөрөнгийн болон төлбөр тооцооны тооллого хийх, үр дүнг шийдвэрлэх, бэлтгэн нийлүүлэгч, худалдан авагчтай тооцоо хийж, үлдэгдлийг баталгаажуулж, баримтжуулах ажлыг зохион байгуулах, удирдах гэсэнтэй тус бүр нийцэхгүй байна.

3.3.2 Эрсдэл:

Санхүүгийн тайлан үнэн зөв илэрхийлэгдэхгүй, бүртгэлээр тавих хяналт сул байх

3.3.3 Өгсөн зөвлөмж:

Батлагдсан төсөв, хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх талаар төсвийн ерөнхийлөн захирагчтай байгуулсан гэрээний хүрээнд төсвийн хөрөнгийг удирдах, зарцуулалтад нь хяналт тавьж, өр төлбөр үүсгэхгүй ажиллах;

3.3.4 Байгууллагаас өгсөн хариу тайлбар:

Аудитаар гарсан алдаа, зөрчлийг хүлээн зөвшөөрч зөвлөмжийг хэрэгжүүлэн ажиллана.

3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичигтэй холбоотой асуудал

3.4.1. Илрүүлэлт:

Гадаад харилцааны яамны нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын бичиг нь 2013 онд боловсруулагдсан бөгөөд 2013 оноос хойш өөрчлөгдсөн хууль тогтоомж, Сангийн сайдын баталсан болон бусад батлагдсан заавар журмын өөрчлөлтийг тусгаагүй байна. Энэ нь Сангийн яамнаас хэрэгжүүлж байгаа нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, холбогдох стандарт, хууль тогтоомжтой нийцэхгүй байна.

3.4.2. Эрсдэл:

Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нь холбогдох стандартын шаардлага хангаагүй байх

3.4.3. Өгсөн зөвлөмж:

Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийг өөрийн байгууллагын онцлогийг тусгаж, шинэчлэн боловсруулах;

3.4.4. Байгууллагаас өгсөн хариу тайлбар:

Аудитаар гарсан алдаа, зөрчлийг хүлээн зөвшөөрч зөвлөмжийг хэрэгжүүлэн ажиллана.

3.5 Мөнгөн хөрөнгөтэй холбоотой асуудал

3.5.1. Илрүүлэлт:

Долларын кассын тайланд бэлнээр тушаасан визний орлогыг ажлын дараагийн өдөрт багтаан тушаахгүйгээр нийт 108,675.3 мянган төгрөгийн гадаад томилолт болон бусад зардлыг бэлнээр зарцуулж байгаа нь батлагдсан төсөвт зардал хэтрэх эрсдэлтэй байна. Энэ нь Сангийн сайдын 2012 оны 276 дугаар тушаалын 2 дугаар зүйлийн 2.6-д: Төсвийн байгууллага үндсэн болон туслах үйл ажиллагаа (бусад орлого)-наас орох орлогыг мөнгөн касстаа бэлнээр хүлээн авч энэхүү орлогыг /түүнийг шууд захиран зарцуулах эрхгүй/ ажлын дараагийн өдөрт багтаан кассын нярав Төрийн сан дахь бүртгэлийн дансанд тушаана, мөн 2.5-д “Төсвийн байгууллага бэлэн мөнгөөр болон арилжааны банкны төлбөрийн картаар зарлага хийхдээ зарцуулалтын эрхийн хүрээнд зөвшөөрөгдсөн төсвийн хуваарийн дагуу гүйцэтгэх бөгөөд Төрийн сангаас тухайн байгууллагын дотоод үйл ажиллагааны хэрэгцээ шаардлагад нийцүүлэн баталж өгсөн жижиг мөнгөн сангийн /цаашид “ЖМС” гэх/ хязгаарыг дагаж мөрдөнө” гэсэн заалттай нийцэхгүй байна.

3.5.2. Эрсдэл:

Кассын үлдэгдлийг тооллого хийгээгүй, тооллогын баримт зөрүүтэй байх, касст их хэмжээний мөнгөний гүйлгээ хийгддэг байх

3.5.3. Өгсөн зөвлөмж:

Сангийн сайдын 2012 оны 276 дугаар тушаалаар батлагдсан “Төсвийн байгууллагын мөнгөн кассын ажиллагааны журам”-ыг мөрдөж ажиллах;

3.5.4. Байгууллагаас өгсөн хариу тайлбар:

Аудитаар гарсан алдаа, зөрчлийг хүлээн зөвшөөрч зөвлөмжийг хэрэгжүүлэн ажиллана.

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг төрийн аудитын байгууллагад 2020 оны 06 дугаар сарын 10-ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

4.Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан

4.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

Тайлант хугацаа: 2019 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон тайлан

Код	Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	552,761,923.40	574,329,186.13
31	МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	4,306,191.00	11,039,238.45
31100	Кассанд байгаа бэлэн мөнгө	-	6,759,146.80
31110	Төгрөг	-	2,287,576.80
31120	Гадаад валют	-	-
31130	Нэмэлт санхүүжилт	-	4,471,570.00
31140	Касс арилжааны банк	-	-
31200	Банкинд байгаа бэлэн мөнгө	4,247,191.00	4,280,091.65
31210	Төгрөг	4,247,191.00	4,280,091.65
31211	Төрийн сангийн харилцах	4,237,191.00	4,237,191.00
31213	Арилжааны банк дахь харилцах	10,000.00	42,900.65
31400	Замд яваа мөнгөн хөрөнгө	59,000.00	-
32	БОГИНО ХУГАЦААТ ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ	-	-
33	АВЛАГА	327,936,645.75	332,037,535.73
33100	Ажиллагчидтай холбогдсон авлага	-	664,923.47
33300	Татаас, санхүүжилтийн авлага	187,215,647.69	192,246,283.18
33500	Бусад авлага	140,720,998.06	139,126,329.08
33510	Байгууллагаас авах авлага	100,203,056.33	98,651,587.35
33520	Хувь хүмүүсээс авах авлага	40,517,941.73	40,474,741.73
34	УРЬДЧИЛГАА	32,966,000.00	82,266,268.34
34600	Урьдчилж гарсан зардал	32,966,000.00	82,266,268.34
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	187,553,086.65	148,986,143.61
35100	Түүхий эд материал	140,804,743.74	68,271,047.80
35110	Тусгай зориулалттай материал	140,804,743.74	68,271,047.80
35400	Хангамжийн материал	46,748,342.91	80,715,095.81
35410	Бичиг хэргийн материал	2,398,174.00	16,845,660.00
35450	Барилгын засварын материал	-	3,453,503.90
35460	Хүнсний материал	-	747,039.00
35470	Бусад хангамжийн материал	44,350,168.91	59,668,892.91
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	10,666,124,328.31	10,873,441,899.10
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	10,666,124,328.31	10,873,441,899.10
39200	Биет хөрөнгө	9,594,404,125.98	9,820,054,296.92
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	2,541,738,992.55	2,610,008,368.55
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	-72,794,033.30	-212,150,571.57
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	91,000,000.00	-
39205	Машин тоног төхөөрөмж(компьютер)	2,330,905,103.42	3,073,751,658.37
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	-1,326,825,181.57	-1,568,950,537.30
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	1,521,924,474.39	1,422,238,128.46
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	-757,008,737.51	-799,602,451.39
39209	Зам, гүүрийн байгууламж	461,082,045.02	464,753,845.02
39210	Хуримтлагдсан элэгдэл	-461,082,045.02	-461,773,651.22
39213	Түүх соёл, музейн дурсгалт зүйлс	59,877,135.00	86,193,135.00
39216	Дуусаагүй барилга, байгууламж	5,197,470,299.00	5,197,470,299.00
39217	Ном	8,116,074.00	8,116,074.00
39300	Биет бус хөрөнгө	1,071,720,202.33	1,053,387,602.18
39301	Програм хангамж	218,154,418.80	218,154,418.80
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	-121,922,216.47	-140,254,816.62
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	975,488,000.00	975,488,000.00
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	11,218,886,251.71	11,447,771,085.23
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР	186,806,915.84	112,133,480.28
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	186,806,915.84	112,133,480.28
41300	Өглөг	186,806,915.84	112,133,480.28

41310	Ажилчидтай холбогдсон өглөг	0.01	15,096,318.30
41360	Бусад өглөг	186,806,915.83	97,037,161.98
41361	Байгууллагад төлөх өглөг	185,511,506.53	92,386,100.84
41362	Хувь хүмүүст төлөх өглөг	1,295,409.30	4,651,061.14
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	11,032,079,335.87	11,335,637,604.95
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	11,032,079,335.87	11,335,637,604.95
51100	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	3,330,370,602.25	3,330,370,602.25
51200	Хуримтлагдсан үр дүн	6,806,619,948.99	7,110,178,218.07
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	6,676,764,595.27	6,806,619,948.99
51220	Тайлант үеийн үр дүн	129,855,353.72	303,558,269.08
51230	Давхардсан гүйлгээг цэвэрлэх данс	-	-
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	895,088,784.63	895,088,784.63
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	11,218,886,251.71	11,447,771,085.23

4.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

Тайлант хугацаа: 2019 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон тайлан

Код	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	12,593,477,757.62	13,291,039,310.11
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	2,745,255,680.40	3,234,406,498.28
120	Нийтлэг татварын бус орлого	2,745,255,680.40	3,234,406,498.28
120002	Хүүгийн орлого	517,082.46	-
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	2,744,738,597.94	3,234,406,498.28
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	2,744,738,597.94	2,350,335,382.28
1200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	-	884,071,116.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	9,848,222,077.22	10,056,632,811.83
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	8,186,728,274.00	8,746,992,838.00
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	7,836,728,274.00	8,459,423,100.00
131005	Хөрөнгийн санхүүжилт	350,000,000.00	63,569,738.00
131006	Засгийн газрын тусгай сангаас санхүүжих	0	224,000,000.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	1,661,493,803.22	1,309,639,973.83
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	7,644,000.00	192,246,283.18
131102	Төсвийн жилийн явцад УИХ-аас соёрхон баталсан, ЗГ хоорондын гэрээ болон ОУ байгууллагаас авах хөнгөлөлттэй зээл	123,961,730.22	222,973,782.61
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилалдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	253,361,000.00	778,817,535.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	1,169,151,800.00	-
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	107,375,273.00	115,602,373.04
II	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	12,464,433,741.73	12,889,095,623.89
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	12,464,433,741.73	12,889,095,623.89
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	9,181,862,444.71	6,991,291,077.83
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	3,710,517,025.05	2,733,498,730.04
210101	Үндсэн цалин	3,710,517,025.05	2,733,498,730.04
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	399,947,170.34	284,424,152.29
210201	Тэтгэврийн даатгал	399,947,170.34	284,424,152.29
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	143,176,219.95	144,739,582.90
210301	Гэрэл, цахилгаан	51,705,739.33	68,207,760.72
210302	Түлш, халаалт	74,930,024.00	59,795,470.43
210303	Цэвэр, бохир ус	16,540,456.62	16,736,351.75
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	164,257,721.62	150,920,315.76
210401	Бичиг хэрэг	46,521,081.00	58,286,544.00
210402	Тээвэр, шатахуун	77,759,020.65	47,203,450.08
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	35,247,399.97	45,430,321.68
210407	Аж ахуйн материал худалдан авах зардал	4,730,220.00	-
2105	Нормативт зардал	-	128,814.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	-	128,814.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	295,478,094.72	5,709,755.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	59,723,400.00	-
210604	Урсгал засвар	235,754,694.72	5,709,755.00
2107	Томилолт, зочны зардал	1,444,528,155.69	1,382,231,525.10
210701	Гадаад албан томилолт	1,225,036,781.54	1,249,259,374.19
210702	Дотоод албан томилолт	3,036,908.00	3,769,545.00
210703	Зочин төлөөлөгч хүлээн авах	216,454,466.15	129,202,605.91
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	1,658,304,388.99	255,935,809.44

Гадаад харилцааны яамны 2019 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудит

210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	1,658,275,388.84	207,203,451.44
210807	Газрын төлбөр	-	48,710,858.00
210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	29,000.15	21,500.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	1,365,653,668.35	2,033,702,393.30
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	941,094,301.81	1,164,980,847.21
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	1,445,000.00	2,423,260.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	423,114,366.54	866,298,286.09
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	3,282,571,297.02	5,897,804,546.06
2131	Засгийн газрын урсгал шилжүүлэг	1,266,911,048.70	1,798,396,111.41
213101	Засгийн газрын дотоод шилжүүлэг	1,266,911,048.70	1,798,396,111.41
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	27,618,008.79	887,545,208.31
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	-	238,539,090.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	-	32,133,576.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	27,618,008.79	616,872,542.31
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	1,598,710,881.10	2,836,368,862.92
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	1,383,452,374.93	2,836,368,862.92
213306	Улсын төсвийн орлогод төвлөрүүлэх шилжүүлэг	215,258,506.17	-
2135	Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	389,331,358.43	375,494,363.42
213503	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	389,331,358.43	375,494,363.42
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (III)=(I)-(II)	129,044,015.89	401,943,686.22
IV	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ОРЛОГЫН ДҮН	1,102,569.87	185,544.97
145001	Гадаад валютын ханшийн зөрүүний олз	1,102,569.87	185,544.97
V	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН	291,232.04	98,570,962.11
225001	Үндсэн хөрөнгө худалдсаны гарз	-	98,570,962.11
225003	Хөрөнгө оруулалтын гарз	291,232.04	-
VI	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ НИЙТ ҮР ДҮН (VI)=(III)+(IV)-(V)	129,855,353.72	303,558,269.08

4.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

Тайлант хугацаа: 2019 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон тайлан

/төгрөг/			
Код	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (I)	13,005,121,147.55	12,761,128,524.27
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	1,312,347,165.30	1,257,695,762.74
1200	Өмчийн орлого	1,312,347,165.30	1,257,695,762.74
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	1,312,347,165.30	1,257,695,762.74
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлого	116,717,400.00	-
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлого	1,195,629,765.30	1,257,695,762.74
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	11,662,277,528.65	11,503,432,761.52
1310	Улсын төсвөөс	8,410,728,274.00	8,746,992,838.00
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	7,836,728,274.00	8,459,423,100.00
131005	Хөрөнгийн санхүүжилт	350,000,000.00	63,569,738.00
131006	Засгийн газрын тусгай сангаас санхүүжих	224,000,000.00	224,000,000.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	3,251,549,254.65	2,756,439,923.52
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	11,285,723.43	192,246,283.18
131102	Төсвийн жилийн явцад УИХ-аас соёрхон баталсан, ЗГ хоорондын гэрээ болон ОУ байгууллагаас авах хөнгөл	123,961,730.22	222,973,782.61
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан	253,361,000.00	778,817,535.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан	1,169,151,800.00	128,666,400.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	1,693,789,001.00	1,413,660,382.73
131107	Хаагдсан данс	-	20,075,540.00
14	ҮЙЛ АЖИЛАГААНЫ БУС ОРЛОГО	30,496,453.60	-
140	Төсөвт байгууллагын орлого	30,496,453.60	-
140020	Дансны орлого	30,496,453.60	-
2	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (II)	12,423,363,402.62	12,492,781,318.78
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	12,423,363,402.62	12,492,781,318.78
210	БАРАА, ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	7,816,823,141.70	6,388,003,983.06
2101	Цалин, хөлс болон нэмэгдэл урамшил	2,877,288,044.08	2,754,365,630.26
210101	Үндсэн цалин	2,147,955,044.08	2,003,960,280.56
210102	Нэмэгдэл	619,097,900.00	636,127,749.70
210103	Унаа хоолны Хөнгөлөлт	110,235,100.00	114,277,600.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	317,298,293.80	269,473,774.33
210201	Нийгмийн даатгалын шимтгэл	239,641,193.80	182,593,674.33
210202	Тэтгэмжийн даатгал	19,414,300.00	21,576,400.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	15,531,400.00	17,261,000.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	3,882,800.00	4,315,300.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	38,828,600.00	43,727,400.00
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	143,176,219.95	144,739,582.90
210301	Гэрэл, цахилгаан	51,705,739.33	68,207,760.72
210302	Түлш, халаалт	74,930,024.00	59,795,470.43
210303	Цэвэр, бохир ус	16,540,456.62	16,736,351.75
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	158,497,399.22	188,534,851.68
210401	Бичиг хэрэг	44,989,100.00	64,574,530.00
210402	Тээвэр, шатахуун	78,294,499.25	78,530,000.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	35,213,799.97	45,430,321.68
2105	Нормативт зардал	167,500.00	128,814.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	167,500.00	128,814.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	313,767,069.27	7,384,744.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	59,723,400.00	-

Гадаад харилцааны яамны 2019 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудит

210602	Тавилга	-	-
210604	Урсгал засвар	254,043,669.27	7,384,744.00
2107	Томилолт, зочны зардал	1,410,706,558.41	1,395,662,567.53
210701	Гадаад албан томилолт	1,220,962,215.26	1,272,228,873.54
210702	Дотоод албан томилолт	3,157,940.00	3,769,545.00
210703	Зочин төлөөлөгч хүлээн авах	186,586,403.15	119,664,149.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	1,657,811,788.99	423,395,282.28
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	1,657,782,788.84	345,348,424.28
210807	Газрын төлбөр	-	48,710,858.00
210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	29,000.15	21,500.00
210809	Улсын мэдээллийн маягт хэвлэх, бэлтгэх	-	29,314,500.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	938,110,267.98	1,204,318,736.08
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	936,665,267.98	1,198,858,556.08
210902	Хичээл, үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	1,445,000.00	5,460,180.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	4,606,540,260.92	6,104,777,335.72
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	1,628,288,043.97	3,028,615,146.10
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	1,628,288,043.97	3,028,615,146.10
2135	Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	546,969,855.15	375,494,363.42
213503	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	546,969,855.15	375,494,363.42
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	1,164,371,313.10	902,271,714.79
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	223,999,988.10	238,539,090.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад нь олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	-	32,133,576.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	940,371,325.00	631,599,048.79
21310	Засгийн газрын дотоод шилжүүлэг	1,266,911,048.70	1,798,396,111.41
213102	Тусгай зориулалтын шилжүүлэг	1,266,911,048.70	1,798,396,111.41
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III=I-II)	581,757,744.93	268,347,205.49
4	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (IV)	-	-
5	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (V)	580,309,862.04	261,799,703.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	580,018,630.00	261,799,703.00
221	ИХ ЗАСВАР	-	-
221001	Их засвар	-	-
222	ТОНОГ ТӨХӨӨРӨМЖ	-	-
222001	Тоног төхөөрөмж	-	-
223	БУСАД ХӨРӨНГӨ	580,018,630.00	261,799,703.00
223004	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	580,018,630.00	261,799,703.00
6	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VI=IV-V)	(580,018,630.00)	(261,799,703.00)
9	САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН	1,102,569.87	185,544.97
144001	Гадаад валютын ханшийн зөрүү	1,102,569.87	185,544.97
10	САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	291,232.04	
225003	Гадаад валютын ханшийн зөрүүний гарз	291,232.04	
7	САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VII)	811,337.83	185,544.97
8	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VIII=III+VI+VII)	2,550,452.76	6,733,047.46
14	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	-	4,306,191.00
15	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	2,550,452.76	11,039,238.46

4.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

Тайлант хугацаа: 2019 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон тайлан

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
					/төгрөг/
1	2017 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	2,354,882,602.25	114,297,508.55	6,882,877,573.50	9,352,057,684.30
2	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	-	-	-206,112,978.23	-206,112,978.23
3	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	2,354,882,602.25	114,297,508.55	6,676,764,595.27	9,145,944,706.07
4	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт бууралт	-	780,791,276.08	-	780,791,276.08
5	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт бууралт	975,488,000.00	-	-	975,488,000.00
9	Тайлант үеийн үр дүн	-	-	129,855,353.72	129,855,353.72
10	2018 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	3,330,370,602.25	895,088,784.63	6,806,619,948.99	11,032,079,335.87
11	2019 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	3,330,370,602.25	895,088,784.63	6,806,619,948.99	11,032,079,335.87
12	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	-	-	-	-
13	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	3,330,370,602.25	895,088,784.63	6,806,619,948.99	11,032,079,335.87
19	Тайлант үеийн үр дүн	-	-	303,558,269.08	303,558,269.08
20	2019 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	3,330,370,602.25	895,088,784.63	7,110,178,218.07	11,335,637,604.95

4.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Тайлант хугацаа: 2019 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон тайлан

/төгрөг/

Код	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан	Гүйцэтгэл зөрүү	Хувь
II	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	11,205,001,600.00	6,980,037,195.47	4,224,964,404.53	62.3
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	11,205,001,600.00	6,980,037,195.47	4,224,964,404.53	62.3
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	7,914,129,000.00	4,908,909,811.16	3,005,219,188.84	62.0
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	2,553,494,800.00	2,385,454,224.06	168,040,575.94	93.4
210101	Үндсэн цалин	1,741,562,600.00	1,635,048,874.36	106,513,725.64	93.9
210102	Нэмэгдэл	697,654,600.00	636,127,749.70	61,526,850.30	91.2
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	114,277,600.00	114,277,600.00	0.00	100.0
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	270,278,400.00	264,545,313.62	5,733,086.38	97.9
210201	Тэтгэврийн даатгал	183,398,300.00	177,665,213.62	5,733,086.38	96.9
210202	Тэтгэмжийн даатгал	21,576,400.00	21,576,400.00	0.00	100.0
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	17,261,000.00	17,261,000.00	0.00	100.0
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	4,315,300.00	4,315,300.00	0.00	100.0
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	43,727,400.00	43,727,400.00	0.00	100.0
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	428,523,300.00	144,739,582.90	283,783,717.10	33.8
210301	Гэрэл, цахилгаан	155,485,000.00	68,207,760.72	87,277,239.28	43.9
210302	Түлш, халаалт	179,978,300.00	59,795,470.43	120,182,829.57	33.2
210303	Цэвэр, бохир ус	93,060,000.00	16,736,351.75	76,323,648.25	17.9
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	175,450,400.00	176,602,941.68	-1,152,541.68	100.7
210401	Бичиг хэрэг	59,226,800.00	56,920,630.00	2,306,170.00	96.1
210402	Тээвэр, шатахуун	77,012,000.00	78,530,000.00	-1,518,000.00	101.9
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	39,211,600.00	41,152,311.68	-1,940,711.68	104.9
2105	Нормативт зардал	167,500.00	128,814.00	38,686.00	76.9
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	167,500.00	128,814.00	38,686.00	76.9
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	11,880,000.00	7,384,744.00	4,495,256.00	62.2
210604	Урсгал засвар	11,880,000.00	7,384,744.00	4,495,256.00	62.2
2107	Томилолт, зочны зардал	1,368,228,300.00	1,324,536,332.54	43,691,967.46	96.8
210701	Гадаад албан томилолт	1,288,272,500.00	1,233,837,703.54	54,434,796.46	95.8
210702	Дотоод албан томилолт	880,300.00	3,506,000.00	-2,625,700.00	398.3
210703	Зочин төлөөлөгч хүлээн авах	79,075,500.00	87,192,629.00	-8,117,129.00	110.3
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	1,522,687,300.00	282,198,599.28	1,240,488,700.72	18.5
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	520,367,300.00	280,525,689.28	239,841,610.72	53.9
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	990,000,000.00	0.00	990,000,000.00	
210807	Газрын төлбөр	12,320,000.00	1,672,910.00	10,647,090.00	13.6
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	1,583,419,000.00	323,319,259.08	1,260,099,740.92	20.4
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	1,579,371,400.00	321,759,079.08	1,257,612,320.92	20.4
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	4,047,600.00	1,560,180.00	2,487,420.00	38.5
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	3,290,872,600.00	2,071,127,384.31	1,219,745,215.69	62.9
2131	Засгийн газрын урсгал шилжүүлэг	2,887,703,100.00	1,798,396,111.41	1,089,306,988.59	62.3
213102	Засгийн газрын гадаад шилжүүлэг	2,887,703,100.00	1,798,396,111.41	1,089,306,988.59	62.3

2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	403,169,500.00	272,731,272.90	130,438,227.10	67.6
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	224,000,000.00	223,998,648.00	1,352.00	100.0
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	162,591,000.00	32,133,576.00	130,457,424.00	19.8
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	16,578,500.00	16,599,048.90	-20,548.90	100.1
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	0.00	0.00	0.00	
23	ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ	0.00	0.00	0.00	
III	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	11,205,001,600.00	6,982,139,227.29	4,222,862,372.71	62.3
31	УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	9,820,001,600.00	6,101,937,229.13	3,718,064,370.87	62.1
310001	Улсын төсвөөс санхүүжих	9,596,001,600.00	5,877,938,581.13	3,718,063,018.87	61.2
310002	Засгийн газрын тусгай сангаас санхүүжих	224,000,000.00	223,998,648.00	1,352.00	100.0
35	ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС	1,385,000,000.00	880,201,998.16	504,798,001.84	63.5
350001	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	825,000,000.00	0.00	825,000,000.00	
350002	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	560,000,000.00	880,201,998.16	-320,201,998.16	157.2
4	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	0.00	0.00	0.00	
5	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	0.00	2,102,031.82	2,102,031.82	
6	ТӨСВИЙН БУСАД МЭДЭЭЛЛИЙН АНГИЛАЛ	295.00	295.00	0.00	295.0
61	БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО	1.00	1.00	0.00	1.0
610001	Төсвийн байгууллага	1.00	1.00	0.00	1.0
610002	Төсвөөс гадуур байгууллага	0.00	0.00	0.00	0.0
62	АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО	147.00	147.00	0.00	147.0
620001	Удирдах ажилтан	10.00	10.00	0.00	10.0
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	123.00	123.00	0.00	123.0
620003	Үйлчлэх ажилтан	14.00	14.00	0.00	14.0
620004	Гэрээт ажилтан	0.00	0.00	0.00	0.0

4.6 Аудит хийсэн нэмэлт санхүүжилтийн тайлан

Тайлант хугацаа: 2019 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон тайлан

/төгрөг/

Код	Хөтөлбөр, зориулалт, эдийн засгийн ангилал	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл
2	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	-	2,751,968,353.52
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	-	2,160,054,413.80
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	-	1,530,513,971.91
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	-	368,911,406.20
210101	Үндсэн цалин	-	368,911,406.20
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	-	4,928,460.71
210201	Тэтгэврийн даатгал	-	4,928,460.71
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	-	11,931,910.00
210401	Бичиг хэрэг	-	7,653,900.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	-	4,278,010.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	-	17,298,900.00
210602	Тавилга	-	17,298,900.00
2107	Томилолт, зочны зардал	-	71,126,235.00
210701	Гадаад албан томилолт	-	38,391,170.00
210702	Дотоод албан томилолт	-	263,545.00
210703	Зочин төлөөлөгч хүлээн авах	-	32,471,520.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил үйлчилгээний төлбөр, хураамж	-	167,795,983.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	-	91,443,535.00
210807	Газрын төлбөр	-	47,037,948.00
210809	Улсын мэдээллийн маягт хэвлэх, бэлтгэх	-	29,314,500.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	-	888,521,077.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	-	884,621,077.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	-	3,900,000.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	-	629,540,441.89
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	-	629,540,441.89
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	-	14,540,442.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	-	614,999,999.89
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	-	146,788,665.00
26	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	-	445,125,274.72
261090	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	-	445,125,274.72
3	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	-	2,756,439,923.52
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	-	2,756,439,923.52
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан	-	192,246,283.18
131102	Төсвийн жилийн явцад УИХ-аас соёрхон баталсан, ЗГ хоорондын гэрээ болон ОУ байгууллагаас авах хөнгөл	-	222,973,782.61
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилалдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан	-	778,817,535.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	-	128,666,400.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	-	1,413,660,382.73
131106	Төсвийн урамшуулал	-	20,075,540.00
12000 - Мөнгөн хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл		-	4,471,570.00

5. Аудитын явцад илэрсэн алдаа, зөрчлийн жагсаалт

Огноо:	Аудитын нэр:	Гадаад харилцааны яамны 2019 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудит	Аудитын код:
2020.02.20			САГ-2020/56/СТА-ТШЗ
Шалгагдсан байгууллагын нэр:	Гадаад харилцааны яам		мянган төгрөгөөр

№	Алдаа, зөрчлийн товч утга	Мөнгөн дүн	Аудитын байгууллагаас гаргасан шийдэл	Алдаа, зөрчилтэй асуудал гаргасан албан тушаалтны	
			Нэр	Албан тушаал	Овог нэр
	1	2	3	4	5
1	Жилийн эцсийн санхүүгийн тайлангаар касст 6,759.1 мянган төгрөгийн үлдэгдэлтэй тайлагнагдсан нь Төсвийн тухай хуулийн 45 дугаар зүйлийн 45.2-т: Төсвийн захирагчийн төсвийн дараах зарцуулагдаагүй үлдэгдлийг төсвийн хэмнэлтэд тооцохгүй бөгөөд тухайн үлдэгдлийг тухайн шатны төсвийн ерөнхий дансанд төвлөрүүлнэ гэснийг мөрдөж ажиллаагүй байна.	6,759.1	Акт	Төрийн нарийн бичгийн дарга Санхүү хөрөнгө, оруулалтын хэлтсийн захирал	Д.Даваасүрэн Х.Алтантуяа
2	Гадаад харилцааны сайдын Бүгд найрамдах Словак улсын Братислав хотноо болсон Европын аюулгүй байдал, хамтын ажиллагааны байгууллагуудын сайд нарын 26 дугаар уулзалтад оролцох томилолтын дараа тайланг журмын дагуу хаагаагүйгээс 1,000.0 төгрөгийн томилолтын буцаалт үүсэж тайлант оны үр дүнг бууруулсан байна.	1,000.0	Акт	Төрийн нарийн бичгийн дарга Санхүү хөрөнгө, оруулалтын хэлтсийн захирал	Д.Даваасүрэн Х.Алтантуяа
3	Батлагдсан төсөвт зардлыг эдийн засгийн ангиллаар зарцуулахдаа 6,600.0 мянган төгрөгийн газрын төлбөрийг бараа үйлчилгээний бусад зардлаас зарцуулсан байна.	6,600.0	Акт	Төрийн нарийн бичгийн дарга Санхүү хөрөнгө, оруулалтын хэлтсийн захирал	Д.Даваасүрэн Х.Алтантуяа
4	Тайлант онд тайлагнагдсан шатахууны зарцуулалтыг Зам тээврийн хөгжлийн сайдын 2019 оны 390 дугаар тушаалаарх жишиг нормоор тооцоход авто машин хэрэглэх эрх бүхий албан тушаалтнууд нийт 6,127.9 мянган төгрөгийн шатахууны зардлыг хэтрүүлэн зарцуулсан байна.	6,127.9	Акт	Төрийн нарийн бичгийн дарга Санхүү хөрөнгө, оруулалтын хэлтсийн захирал	Д.Даваасүрэн Х.Алтантуяа
5	ГХЯ-ны "Ёслол хүндэтгэлийн өргөө"-ний барилга угсралтын ажил дуусч 2017 оны 10 дугаар сард ашиглалтад оруулсан				

	боловч улсын комиссын акт гараагүйгээс санхүүгийн тайлангийн дуусаагүй барилга дансанд бүртгэлтэй 2 жил гаруй үхмэл хөрөнгийн шинжтэй байна. Өмнөх оны аудитаар ГХЯ-ны Төрийн нарийн бичгийн дарга Д.Даваасүрэнд тус барилгын улсын комиссын актыг гаргуулах талаар холбогдох арга хэмжээ авч ажиллах зөвлөмж өгсөн боловч хэрэгжээгүй байна.		Албан шаардлага	Төрийн нарийн бичгийн дарга Санхүү хөрөнгө, оруулалтын хэлтсийн захирал	Д.Даваасүрэн Х.Алтантуяа
6	ГХЯ нь 1,045.3 мянган төгрөгийн үнэ бүхий принтер, кофе чанагчийг худалдан авахдаа үндсэн хөрөнгийн дансанд бүртгээгүй, мөн 2,204.0 мянган төгрөгийн бичиг хэргийн материалыг тооцооны дансаар дамжуулалгүй шууд зардлаар тайлагнаж, тайлант үеийн үр дүнг бууруулсан байна.	3,249.3	Зөвлөмж	Төрийн нарийн бичгийн дарга Санхүү хөрөнгө, оруулалтын хэлтсийн захирал	Д.Даваасүрэн Х.Алтантуяа
7	Гадаад томилолтоор явахдаа гадаад зочинд 100.0-640.0 мянган төгрөгийн бэлэг, дурсгалын зүйл гардуулж, нийт 20,456.0 мянган төгрөгийн зардал гаргасан байна.	20,456.0	Зөвлөмж	Төрийн нарийн бичгийн дарга Санхүү хөрөнгө, оруулалтын хэлтсийн захирал	Д.Даваасүрэн Х.Алтантуяа
8	ГХЯ нь өмнөх оноос өр төлбөрийн дүнг 74,673.4 мянган төгрөгөөр барагдуулж ажилласан боловч 2019 оны санхүүгийн тайланд дахь нийт өглөгийн үлдэгдлийн 66.1 хувь буюу 74,153.4 мянган төгрөг нь тайлант хугацаанд шинээр нэмж бүртгэгдсэн, үүнээс 45,585.1 мянган төгрөг шатахуун өглөг байна. Мөн 31,670.2 мянган төгрөгийн өглөгийг тооцоо нийлсэн актаар баталгаажуулаагүйгээс 24,976.7 мянган төгрөгийн өглөг нь 6 жилийн өмнө үүссэн тодорхойгүй өр төлбөр байна.	74,153.4	Зөвлөмж	Төрийн нарийн бичгийн дарга Санхүү хөрөнгө, оруулалтын хэлтсийн захирал	Д.Даваасүрэн Х.Алтантуяа
9	Гадаад харилцааны яамны нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын бичиг нь 2013 онд боловсруулагдсан бөгөөд 2013 оноос хойш өөрчлөгдсөн хууль тогтоомж, Сангийн сайдын баталсан болон бусад батлагдсан заавар журмын өөрчлөлтийг тусгаагүй байна.		Зөвлөмж	Төрийн нарийн бичгийн дарга Санхүү хөрөнгө, оруулалтын хэлтсийн захирал	Д.Даваасүрэн Х.Алтантуяа
10	Долларын кассын тайланд бэлнээр тушаасан визний орлогыг өдөр өдөрт нь тушаахгүйгээр нийт 108,675.3 мянган төгрөгийн гадаад томилолт болон бусад зардлыг бэлнээр зарцуулж байгаа нь батлагдсан төсөвт зардал хэтрэх эрсдэлтэй байна.		Зөвлөмж	Төрийн нарийн бичгийн дарга Санхүү хөрөнгө, оруулалтын хэлтсийн захирал	Д.Даваасүрэн Х.Алтантуяа

ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗАР АКТ

2020 оны 03 дугаар сарын 02

№ 01/30

Улаанбаатар хот

СЭМ-2020/56/СТА-ТЦЗ

Орлого болгох тухай

Төрийн аудитын тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.1, 18 дугаар зүйлийн 18.2-т заасан Үндэсний аудитын газрын бүрэн эрхийн хүрээнд, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Гадаад харилцааны яамны 2019 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитаар дараах зөрчил илэрлээ. Үүнд:

1. Жилийн эцсийн санхүүгийн тайлангаар касст 6,759.1 мянган төгрөгийн үлдэгдэлтэй тайлагнагдсан нь Төсвийн тухай хуулийн 45 дугаар зүйлийн 45.2-т "Төсвийн захирагчийн төсвийн дараах зарцуулагдаагүй үлдэгдлийг төсвийн хэмнэлтэд тооцохгүй бөгөөд тухайн үлдэгдлийг тухайн шатны төсвийн ерөнхий дансанд төвлөрүүлнэ" 45.2.2-т "төлөвлөсөн төсөл, арга хэмжээ хэрэгжээгүйн улмаас, эсхүл тоо хэмжээ нь буурснаас бий болсон үлдэгдэл" гэсэн заалтуудыг мөрдөж ажиллаагүй байна.
2. Гадаад харилцааны сайдын Бүгд найрамдах Словак улсын Братислав хотноо болсон Европын аюулгүй байдал, хамтын ажиллагааны байгууллагуудын сайд нарын 26 дугаар уулзалтад оролцох томилолтын дараа тайланг журмын дагуу хаагаагүйгээс 1,000.0 төгрөгийн томилолтын буцаалт үүсгэж тайлант оны үр дүнг бууруулсан нь томилолтын тушаал болон дараа тайлангийн журам, мөн байгууллагын ажил гүйлгээ буюу үйл явдал тайлант хугацаанд зөв дүнгээр бүртгэгдсэн орлого, зардлыг зөв хуваарилсан байх гэсэн батламж мэдэгдэлтэй тус бүр нийцэхгүй байна.
3. Батлагдсан төсөвт зардлыг эдийн засгийн ангиллаар зарцуулахдаа 6,600.0 мянган төгрөгийн газрын төлбөрийг бараа үйлчилгээний бусад зардлаас зарцуулсан нь Сангийн сайдын 2014 оны 55 тоот тушаалын хавсралт тайлбарын 210807, 2109 гэсэн зардлын ангиллын заалттай нийцэхгүй байна.
4. Тайлант онд тайлагнагдсан шатахууны зарцуулалтыг Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын 2019 оны 390 дүгээр тушаалаар батлагдсан жишиг нормоор тооцоход автомашин хэрэглэх эрх бүхий албан тушаалтнууд нийт 6,127.9 мянган төгрөгийн шатахууны зардлыг хэтрүүлэн зарцуулсан нь Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын 2019 оны 390 дүгээр тушаалын 1 ба 2 дугаар хавсралттай нийцэхгүй байна.

Иймд Төрийн аудитын тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.1.12-т заасан "аудитын явцад илэрсэн төлбөрийг барагдуулах акт тавих, зөрчлийг арилгах албан шаардлага өгөх...", Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын 2016 оны А/95 дугаар тушаалаар баталсан "Төрийн аудитын байгууллагын акт тогтоох, албан шаардлага өгөхөд баримтлах журам"-ын 3.1-т "... дараах алдаа зөрчилд төрийн аудитын байгууллага акт өгнө" гэснийг үндэслэн **ТОГТООХ нь:**

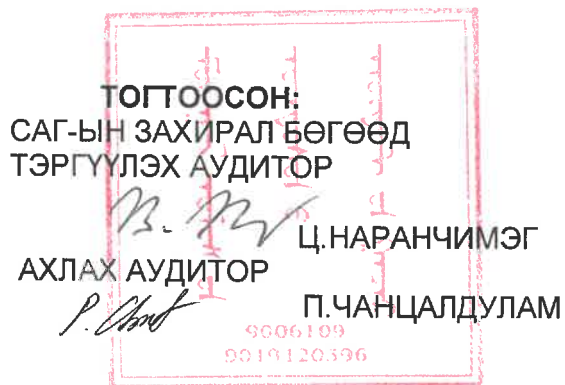
Акт, албан шаардлагын өгөлзөлт хангагдаагүй тохиолдолд Төрийн аудитын тухай хуулийн 28 дугаар зүйлийн 28.2.2-д "Төрийн аудитын байгууллагаас тавьсан албан шаардлага, төлбөрийн актыг цаг хугацаанд нь биелүүлээгүй тохиолдолд зөрчил гаргасан албан тушаалтныг үүрэгт ажлаас нь халах тухай саналыг төрийн аудитын байгууллага эрх бүхий албан тушаалтанд хүргүүлнэ" гэж заасны дагуу харууцагч албан тушаалтанд харууцлага тооцуулахаар эрх бүхий албан тушаалтанд санал хүргүүлнэ.

\\10.10.10.20\Bichig_Khereg\Aкт\2020\0302SAG2.Docx

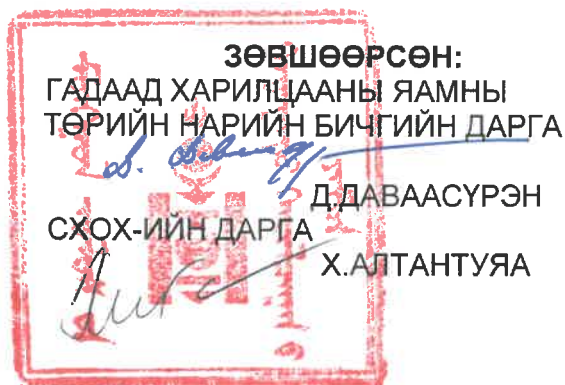
001090051

1. Гадаад харилцааны яамны 2019 оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар илэрсэн 20,487,016 хоёр сая, дөрвөн зуун наян долоон мянга, арван зургаан төгрөгийг 2020 оны 06 дугаар сарын 01-ний өдрийн дотор Төв төрийн сан дахь Үндэсний аудитын газрын улсын төсвийн орлогын 100900000601 тоот дансанд төвлөрүүлэх;

2. Актын биелэлтийг 2020 оны 06 дугаар сарын 5-ны өдрийн дотор гаргаж Үндэсний аудитын газарт ирүүлэхийг Гадаад харилцааны яамны Төрийн нарийн бичгийн дарга Д.Даваасүрэн, СХОХ-ийн дарга Х.Алтантуяа нарт хариуцуулав.

АКТЫГ:

Акт, албан шаардлагын биелэлт хангагдаагүй тохиолдолд Төрийн аудитын тухай хуулийн 28 дугаар зүйлийн 28.2.2-д "Төрийн аудитын байгууллагаас тавьсан албан шаардлага, төлбөрийн актыг цаг хугацаанд нь биелүүлээгүй тохиолдолд зөрчил гаргасан албан тушаалтныг үүрэгт ажлаас нь халах тухай саналыг төрийн аудитын байгууллага эрх бүхий албан тушаалтанд хүргүүлнэ" гэж заасны дагуу хариуцагч албан тушаалтанд хариуцлага тооцуулахаар эрх бүхий албан тушаалтанд санал хүргүүлнэ.

\\10.10.10.20\Bichig_Khereg\Akt\2020\0302SAG2.Docx

ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗАР
АЛБАН ШААРДЛАГА

2020 оны 03 дугаар сарын 02

№ 01/50

Улаанбаатар хот

С.АТ-2020/56/СТА-ТЦ.З

Зөрчил арилгуулах тухай

Төрийн аудитын тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.1, 18 дугаар зүйлийн 18.2-т заасан Үндэсний аудитын газрын бүрэн эрхийн хүрээнд, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Гадаад харилцааны яамны 2019 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитаар дараах зөрчил илэрлээ. Үүнд:

1. ГХЯ-ны “Ёслол хүндэтгэлийн өргөө”-ний барилга угсралтын ажил дуусаж 2017 оны 10 дугаар сард ашиглалтад оруулсан боловч улсын комиссын акт гараагүйгээс санхүүгийн тайлангийн дуусаагүй барилга дансанд бүртгэлтэй 2 жил гаруй үхмэл хөрөнгийн шинжтэй байна. Өмнөх оны аудитаар ГХЯ-ны Төрийн нарийн бичгийн дарга Д.Даваасүрэнд тус барилгын улсын комиссын актыг гаргуулах талаар холбогдох арга хэмжээ авч ажиллах зөвлөмж өгсөн боловч хэрэгжээгүй байна.

Энэ нь Барилгын тухай хуулийн 37 дугаар зүйлийн 37.1.6-д “энэ хуулийн 48.1-д заасны дагуу барилга байгууламжийг ашиглалтад оруулах ажлыг зохион байгуулах”, 48 дугаар зүйлийн 48.5-т “Захиалагч энэ хуулийн 35 дугаар зүйлд заасан эрх бүхий байгууллагад барилга байгууламжийг ашиглалтад оруулахаар хүсэлт гаргах бөгөөд түүнд дараах баримт бичгийг хавсаргана...48.5.1-48.5.7 дугаар заалт”, 48.6-д “энэ хуулийн 35 дугаар зүйлд заасан эрх бүхий байгууллага барилга байгууламжийг ашиглалтад оруулах хүсэлт, энэ хуулийн 48.5-д заасан баримт бичгийг хянаж, ажлын 10 өдрийн дотор ашиглалтад оруулах комисс ажиллуулна” мөн Засгийн газрын 2018 оны 317 дугаар тогтоолоор батлагдсан “Барилга байгууламжийг ашиглалтад оруулах дүрэм”-ийн 2 дугаар зүйлийн 2.3-т “Барилга байгууламжийг ашиглалтад оруулах хүсэлт гаргахаас өмнө захиалагч, зураг төсөл зохиогч, гүйцэтгэгч хамтран барилга байгууламжид үзлэг хийж, зөрчлийг арилгуулж, Барилгын тухай хуулийн 48.5.3, 48.5.4-т тус тус заасан дүгнэлтийг гаргасан байна”, 2.5-д “Захиалагч барилга байгууламжийг ашиглалтад оруулах хүсэлтэд Барилгын тухай хуулийн 48.5-д заасан баримт бичгийг хавсаргах бөгөөд уг баримт бичгийг барилгын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүний баталсан зааврын дагуу хөтөлж бүрдүүлсэн байна” гэсэн заалтуудыг хэрэгжүүлж ажиллаагүй байна.

Акт, албан шаардлагын биелэлт хангагдаагүй тохиолдолд Төрийн аудитын тухай хуулийн 28 дугаар зүйлийн 28.2.2-д “Төрийн аудитын байгууллагаас тавьсан албан шаардлага, төлбөрийн актыг цаг хугацаанд нь биелүүлээгүй тохиолдолд зөрчил гаргасан албан тушаалтныг үүрэгт ажлаас нь халах тухай саналыг төрийн аудитын байгууллага эрх бүхий албан тушаалтанд хүргүүлнэ” гэж заасны дагуу харууцагч албан тушаалтанд харилцаа тооцуулахаар эрх бүхий албан тушаалтанд санал хүргүүлнэ.

\\10.10.10\Bichie_Kheree\Alban_Shaardлага\2020\03035AG6.Docx

001080200

Иймд Төрийн аудитын тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.1.12-т заасан “аудитын явцад илэрсэн төлбөрийг барагдуулах акт тавих, зөрчлийг арилгах албан шаардлага өгөх...”, Монгол Улсын Ерөнхий аудиторовын 2016 оны А/95 дугаар тушаалаар баталсан “Төрийн аудитын байгууллагын акт тогтоох, албан шаардлага өгөхөд баримтлах журам”-ын 4.1-д “... дараах алдаа зөрчилд төрийн аудитын байгууллага албан шаардлага өгнө” гэснийг үндэслэн **ШААРДАХ нь:**

1. Барилгын улсын комиссын акт гаргуулж, уг хөрөнгийг дуусаагүй барилга, байгууламж данснаас шилжүүлэн барилга байгууламж, орон сууц дансанд бүртгэх, дээрх алдаа, зөрчлийг давтан гаргахгүй байх талаар холбогдох арга хэмжээ авч ажиллах;
2. Албан шаардлагын биелэлтийг 2020 оны 10 дугаар сарын 01-ний өдрийн дотор гаргаж Үндэсний аудитын газарт ирүүлэхийг Гадаад харилцааны яамны Төрийн нарийн бичгийн дарга Д.Даваасүрэн, СХОХ-ийн дарга Х.Алтантуяа нарт хариуцуулав.

ТОГТООСОН:
САНХҮҮГИЙН АУДИТЫН ГАЗРЫН
ЗАХИРАЛ БӨГӨӨД ТЭРГҮҮЛЭХ
АУДИТОР
Ц.Наранчимэг
Ц.НАРАНЧИМЭГ
АХЛАХ АУДИТОР
П.Чанцалдулам
П.ЧАНЦАЛДУЛАМ
9019120396

АЛБАН ШААРДЛАГЫГ:

ЗӨВШӨӨРСӨН:
ГАДААД ХАРИЛЦААНЫ ЯАМНЫ
ТӨРИЙН НАРИЙН БИЧГИЙН
ДАРГА
Д.Даваасүрэн
Д.ДАВААСҮРЭН
СХОХ-ИЙН ДАРГА
Х.Алтантуяа
Х.АЛТАНТУЯА

Акт, албан шаардлагын биелэлт хангагдаагүй тохиолдолд Төрийн аудитын тухай хуулийн 28 дугаар зүйлийн 28.2.2-д “Төрийн аудитын байгууллагаас тавьсан албан шаардлага, төлбөрийн актыг цаг хугацаанд нь биелүүлээгүй тохиолдолд зөрчил гаргасан албан тушаалтныг үүрэгт ажлаас нь халах тухай саналыг төрийн аудитын байгууллага эрх бүхий албан тушаалтанд хүргүүлнэ” гэж заасны дагуу хариуцагч албан тушаалтанд хариуцлага тооцуулахаар эрх бүхий албан тушаалтанд санал хүргүүлнэ.

